

Valforsknings-
programmet

Rapport

2026:5

Vilka har svårast att välja parti?

Anna Petrosyan

Valforskningsprogrammet

Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet

2026.06.22

www.gu.se/valforskningsprogrammet

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Valforskningsprogrammets rapportserie

Sedan 1950-talet genomför Valforskningsprogrammet empiriska undersökningar om den svenska demokratis tillstånd och utveckling. Rapportserien är vår viktigaste publikationskanal för att bidra till samhällets kunskapsförsörjning på demokratiområdet. Målsättningen är att sprida fakta och forskningsresultat som rör val och väljarbeteende till en bred publik av forskare, studenter, journalister, politiker och allmänhet.

The SNES Program Report Series

Since the 1950s, Swedish National Election Studies Program conducts empirical research on the condition and development of the Swedish democracy. The Report Series is one of our main publication outlets. The aim is to publish facts and research results about elections and voting behavior to a broad audience of researchers, students, journalists, politicians and the public.

Citering:

Petrosyan, Anna (2026). Vilka har svårast att välja parti? Valforskningsprogrammets rapportserie 2026:5. Göteborgs universitet: Statsvetenskapliga institutionen.

Redaktör för rapportserien:

Maria Solevid

Vilka har svårast att välja parti?

Anna Petrosyan
Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet

Sammanfattning

Denna rapport utgör en deskriptiv översikt över vilka grupper av svenska väljare som upplever att partivalet i riksdagsvalet är svårt. Väljarna analyseras utifrån ideologisk positionering, politisk medvetenhet, olika former av förtroende samt ett flertal andra faktorer. Resultaten visar att en bred majoritet bedömer partivalet i Riksdagsvalet som ”mycket lätt” eller ”ganska lätt”, och endast omkring var fjärde väljare upplever att det är svårt att välja parti. Analysen visar att det framför allt är mittenväljare som upplever partivalet som svårt, och att det har skett tydliga förändringar inom vissa partiers väljargrupper mellan 2018 och 2022. Vidare minskar den upplevda svårigheten med stigande ålder, högre politisk kunskap och större politiskt intresse. Detta ligger i linje med tidigare forskning som visar att politiskt kunniga och engagerade väljare har lättare att orientera sig i det politiska landskapet. När det gäller förtroende för medier, demokratin och svenska politiker är skillnaderna generellt mindre. Slutligen analyseras hur röstningsskäl skiljer sig mellan dem som upplevde partivalet som lätt respektive svårt. Resultaten visar endast små skillnader, men den tydligaste skillnaden återfinns för skälen ”vana” och ”anhängare”.

Summary

This report provides a descriptive overview of which groups of Swedish voters who perceive the choice of party in the parliamentary election as difficult. Voters are analyzed based on ideological positioning, political awareness, various forms of trust, as well as several additional factors. The results show that a broad majority consider the party choice in the Swedish Riksdag election to be “very easy” or “fairly easy,” and only about one in four voters experience choosing a party as difficult. The analysis indicates that it is primarily voters in the center of the left–right ideological scale who find the party choice challenging, and there have been notable changes within certain parties’ voter groups between 2018 and 2022. Furthermore, the perceived difficulty decreases with higher age, greater political knowledge, and stronger political interest. This aligns with previous research showing that politically knowledgeable and engaged voters find it easier to navigate the political landscape. Regarding trust in the media, democracy, and Swedish politicians, the differences between groups are generally smaller. Finally, the analysis also examines how the reasons for voting differ between those who experienced choosing a party as easy and those who found it difficult. The results show only small differences, but the most pronounced differences appear for the reasons “habit” and “partisan loyalty.”

Introduktion

I ett demokratiskt valsystem utgår man från att väljare har två centrala uppgifter när de ska bestämma vilket parti de ska rösta på. Den första handlar om att utkräva ansvar från den sittande regeringen för den gångna mandatperioden (Oscarsson, 2022). Det innebär att väljaren utvärderar regeringens prestationer och resultat, och antingen belönar dem genom att rösta på dem igen eller bestraffar dem genom att rösta på oppositionen. Den andra uppgiften är mer framåtblickande och handlar om att ge mandat till politiker som representerar ens egna åsikter och värderingar. För att kunna göra detta behöver väljaren vara informerad om partiernas politiska ståndpunkter och deras program för framtiden, och därefter välja det parti som bäst motsvarar de egna preferenserna. För att väljare ska kunna utföra dessa två uppgifter krävs det att de har tillgång till relevant information, att de kan orientera sig i det politiska landskapet och att de förstår vilka partier som bär ansvar för vilka beslut. Det kräver också att väljare kan bedöma partiernas framtida politik och hur väl den stämmer överens med deras egna värderingar (Oscarsson, 2022).

I ett flerpartisystem som det svenska finns det skäl att anta att båda dessa uppgifter blir mer komplexa jämfört med exempelvis ett tvåpartisystem där endast två partier konkurrerar om regeringsmakten. Eftersom regeringar ofta består av flera partier blir det svårare att utvärdera enskilda partiers ansvar och prestationer (Wessels et al., 2014). Det kräver att väljare har kunskap om vilka partier som haft regeringsansvar på olika nivåer, hur förhandlingar mellan partier sett ut och hur ansvaret fördelats inom koalitionen. Även den framåtblickande uppgiften försvåras i ett flerpartisystem. Väljare kan inte enbart ta ställning till vilket parti som bäst representerar deras åsikter, utan måste också ta hänsyn till vilka koalitioner partiet sannolikt kommer att ingå i. Det innebär att väljare behöver bearbeta information om fler partier och tänka strategiskt kring möjliga regeringskonstellationer. Ett flerpartisystem innebär således att de krav som ställs på väljarnas beslutsfattande ökar. För att kunna utvärdera regeringens prestationer och samtidigt ta ställning till framtida politiska alternativ behöver väljare bearbeta stora mängder information och väga flera aspekter mot varandra. Detta väcker frågor om hur väl väljare upplever att de kan hantera denna komplexitet och i vilken utsträckning partivalet upplevs som svårt.

Det svenska politiska landskapet har dessutom genomgått betydande förändringar under de senaste decennierna. Partikonfigurationen i de klassiska vänster-höger blocken har förändrats och samarbeten mellan partier som tidigare ansågs omöjliga har luckrats upp. Dessutom har vi sett en minskning i partiloyalitet samt en ökning i väljarrörlighet sedan 1990-talet (Oscarsson, Holmberg & Karlsson, 2026). Dessutom är det allt fler väljare under de senaste valen som fattar beslutet om sitt partival allt närmre valdagen (Oscarsson, Holmberg & Karlsson, 2026). I ett politiskt system där väljare i allt högre grad förväntas orientera sig bland fler partier, fler sakfrågor både inrikes och utrikes och ett större informationsflöde är det rimligt att förvänta sig att väljare upplever partivalet som ett komplicerat och svårt beslut.

Det har även visats att väljare som upplever osäkerhet inför sitt partival är mindre benägna att rösta (Blais et al., 2019). Att förstå vilka grupper som upplever störst svårigheter att bestämma sig är därför viktigt både för att förklara variationer i valdeltagande och för att belysa potentiella skillnader i politiskt inflytande. Genom att analysera väljarnas upplevelser av partivalet kan vi få en djupare förståelse för hur demokratin fungerar i praktiken och vilka grupper som riskerar att avstå från att rösta.

Denna rapport ger en översikt över den svenska väljarkårens upplevelse av svårighet att välja parti. Rapporten är uppbyggd i fyra analysdelar som tillsammans belyser hur väljare upplever svårigheten att välja parti. Först presenteras en översikt av upplevd svårighet i partival, där utvecklingen över tid och skillnader mellan demografiska grupper redovisas. Därefter följer en analys av ideologisk orientering och partianknytning i syfte för att belysa förändringar i det politiska landskapet. I den tredje delen analyseras faktorer anknutna till politisk medvetenhet såsom politiskt intresse,

politisk kunskap och politisk tillit. Avslutningsvis studeras röstningsprocessen genom antalet övervägda partier, tidpunkten för beslut och väljarnas röstmotiv. Rapporten avslutas med en diskussion om de mest centrala resultaten.

Upplevd svårighet i partival

I tabell 1 framgår att en majoritet av väljarna i de olika valen upplever att det är lätt att välja parti. Kategorierna ”mycket lätt” och ”ganska lätt” utgör tillsammans 63 procent år 2022, 62 procent år 2018 och 68 procent år 2014. Detta visar på att under valet 2014 upplevde störst andel av väljarna att beslutsfattningen var enkelt. Det tydliggörs även att i valet 2018 minskade andelen som ansåg att partivalet var ”mycket lätt” med 7 procentenheter jämfört med 2014, för att återigen öka med 5 procentenheter i samband med valet 2022.

Tabell 1 Väljarnas upplevelse av hur lätt eller svårt det är att besluta om partival 2014–2022 (procent).

	Riksdagsval 2014	Riksdagsval 2018	Riksdagsval 2022
Mycket lätt	34	28	33
Ganska lätt	34	34	30
Varken lätt eller svårt	8	11	9
Ganska svårt	18	21	20
Mycket svårt	5	6	8
Totalt	100	100	100
Antal svarande	864	2 077	4 454

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökning 2014, 2018 och 2022.

Kommentar: Frågan om upplevelse av svårighet att välja parti lyder: ”Hur lätt eller svårt var det för dig att välja parti i årets riksdagsval?” Svarsalternativen är följande: ”Mycket lätt”, ”Ganska lätt”, ”Varken lätt eller svårt”, ”Ganska svårt”, ”Mycket svårt” och ”Jag röstade inte i årets riksdagsval”. Variation i antal svarande beror på att frågan ingick i olika etapper mellan valåren. I VU22 ställdes den i Etapp B (edition 1 och 2) samt i uppföljningsenkäten, i VU18 endast i uppföljningsenkäten, och i VU14 i både Etapp A och B. Endast personer som röstade riksdagsvalet anges i tabellen.

Ungefär en fjärdedel av väljarna upplever partivalet som antingen ”mycket svårt” eller ”ganska svårt”. År 2022 var denna grupp som störst på 28 procent, medan den var lägst 2014 på 22 procent. Denna grupp har därför hållit sig stabil över tid med en svag ökning i de senaste valen.

Tabell 2 Förstagångsväljares upplevelse av hur lätt eller svårt det är att besluta om partival 2014–2022 (procent).

	Riksdagsval 2014		Riksdagsval 2018		Riksdagsval 2022	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Mycket lätt	10	26	9	13	29	23
Ganska lätt	12	31	24	36	39	30
Varken lätt eller svårt	4	10	8	12	21	16
Ganska svårt	10	26	18	27	31	24
Mycket svårt	3	8	8	12	8	6
Totalt	39	100	67	100	128	100

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökning 2014, 2018 och 2022.

Kommentar: Frågan om upplevelse av svårighet att välja parti lyder: ”Hur lätt eller svårt var det för dig att välja parti i årets riksdagsval?”. Svarsalternativen är följande: ”Mycket lätt”, ”Ganska lätt”, ”Varken lätt eller svårt”, ”Ganska svårt”, ”Mycket svårt” och ”Jag röstade inte i årets riksdagsval”. Variation i antal svarande samt det låga antalet svarspersoner 2014 beror på att frågan ingick i olika etapper mellan valåren. I VU22 ställdes den i Etapp B (edition 1 och 2) samt i uppföljningsenkäten, i VU18 endast i uppföljningsenkäten, och i VU14 i både Etapp A och B. VU14 genomfördes dessutom enbart via intervjuer, vilket gav ett betydligt mindre urval (ca 2 000 svarande) jämfört med 2018 och 2022 (över 12 000 svarande via post- och webbenkäter). Endast personer i åldrarna 18–21 som röstade i riksdagsvalet anges i tabellen.

Bland förstagångsväljare var det ungefär 50 procent som angav att det var ”mycket lätt” eller ”ganska lätt” att bestämma parti i de tre olika riksdagsvalen, vilket är lägre jämfört med hela väljarkåren. Andelen var högst 2014 med 57 procent, vilket även var fallet sett till hela väljarkåren. Bland förstagångsväljarna minskade andelen som ansåg att partivalet var ”mycket lätt” med 13 procentenheter år 2018 jämfört med 2014, och ökade sedan med 10 procentenheter till 2022. I den totala väljarkåren syns också att gruppen som ansåg att partivalet var ”mycket lätt” är mindre 2018 jämfört med 2014 och 2022.

Andelen som ansåg att partivalet antingen var ”mycket svårt” eller ”ganska svårt” bland förstagångsväljare var 30 procent år 2022, 39 procent 2018 och 34 procent år 2014. Detta avviker något med resultatet från tabell 1, där gruppen ”mycket svårt” och ”ganska svårt” var störst 2022. Samtidigt är det viktigt att notera att gruppen förstagångsväljare är mycket liten både 2014 och 2018, vilket innebär att resultaten bör tolkas med försiktighet. Det förhållandevis låga antalet svars personer 2018 beror på att frågan endast ställdes i uppföljningsenkäten, medan det 2014 förklaras av att datainsamlingen då gjordes via intervjuer, vilket gav ett betydligt mindre urval än i 2018 och 2022 års undersökningar. För att få en mer rättvisande bild av förstagångsväljares upplevelse av partivalet och följa utvecklingen över tid är det viktigt att denna fråga även fortsättningsvis ställs i flera etapper av valundersökningen.

I tabell 3 analyseras den demografiska bakgrunden hos väljarna kopplat till svårigheten att välja parti. En större andel kvinnor än män uppger att det är ”ganska svårt” eller ”mycket svårt” att bestämma sig, skillnaden är på 9 procentenheter. När man ser till åldersgrupperna är det framför allt personer som är 75 år eller äldre som tycker att partivalet är enklare. Här syns en tydlig trend där yngre väljare i högre grad upplever att det är svårt att välja parti jämfört med äldre. Detta kan delvis förklaras av att äldre väljare, som har deltagit i fler val, ofta har mer stabila partipolitiska preferenser. Personer med lång politisk erfarenhet är dessutom mindre benägna att byta parti mellan val, vilket kan göra beslutsprocessen enklare (Wessels et al., 2014).

Tabell 3 Den demografiska bakgrunden hos väljare som haft olika lätt/svårt att bestämma partival i valet 2022 (procent).

		Mycket lätt	Ganska lätt	Varken lätt eller svårt	Ganska svårt	Mycket svårt	Antal svarande	Totalt	Andel mycket/ganska svårt
<i>Samtliga</i>		33	30	9	20	8	4 454	100	28
<i>Kön</i>	Kvinna	30	29	8	22	10	2 273	100	32
	Man	36	31	9	18	5	2 181	100	23
<i>Ålder</i>	18–34 år	25	31	11	24	9	703	100	33
	35–49 år	28	30	8	23	11	898	100	34
	50–64 år	32	31	7	21	8	1 189	100	29
	65–74 år	36	30	9	17	6	896	100	23
	75+ år	44	27	10	15	5	768	100	20
<i>Utbildning</i>	Grundskola	48	25	11	13	4	520	100	17
	Gymnasium/Eftergymnasial	35	29	10	19	7	1 473	100	26
	Högskola/Universitet	28	32	7	23	10	2 046	100	33
<i>Yrke</i>	Tjänsteman	30	32	8	22	8	2 195	100	30
	Arbetare	37	27	10	18	8	1 337	100	26
	Företagare	37	31	7	19	6	340	100	25
<i>Inkomst</i>	Låg	40	28	9	17	6	1 829	100	23
	Medel	29	30	10	21	10	1 553	100	31
	Hög	28	33	7	25	8	1 066	100	33
<i>Bostadsområde i Sverige</i>	Ren landsbygd	39	26	9	20	7	629	100	27
	Mindre tätort	36	31	9	16	7	839	100	23
	Stad eller större tätort	31	31	8	21	8	2 102	100	29
	Stockholm, Göteborg, Malmö	30	30	9	21	10	769	100	31
<i>Bakgrund</i>	Svensk Bakgrund	33	30	8	20	8	3 957	100	28
	Utländsk Bakgrund	31	27	10	21	10	497	100	31

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökning 2022.

Kommentar: Frågan om upplevelse av svårighet att välja parti lyder: "Hur lätt eller svårt var det för dig att välja parti i årets riksdagsval?". Svarsalternativen är följande: "Mycket lätt", "Ganska lätt", "Varken lätt eller svårt", "Ganska svårt", "Mycket svårt", och "Jag röstade inte i årets riksdagsval". Inkomstvariabeln baseras på SCB:s registeruppgifter på deklarerad årsinkomst. Kategorin "Låg" omfattar (0 kr – 61 600 kr), kategorin "Medel" omfattar (61 601 kr – 486 500 kr) och kategorin "Hög" omfattar inkomster på 486 501 kr eller mer. Endast personer som röstade i riksdagsvalet ingår i analysen.

Även i utbildningsnivå framkommer det tydliga skillnader. Andelen som upplever partivalet som svårt är 16 procentenheter högre bland personer med högskole- eller universitetsutbildning jämfört med dem med enbart grundskoleutbildning. Personer som endast innehar en gymnasial eller eftergymnasial utbildning och som anser att partivalet är svårt ligger på 26 procent, vilket placerar dem mellan dessa två grupper. Ett liknande mönster syns även mellan olika inkomstnivåer. Skillnaderna är störst mellan låginkomsttagare (23 procent) och medelinkomsttagare (31 procent) respektive höginkomsttagare (33 procent). Däremot skiljer det endast två procentenheter mellan medel- och höginkomsttagare, vilket innebär att dessa grupper är relativt lika. Det är snarare låginkomsttagarna som utmärker sig genom att i lägre grad uppleva partivalet som svårt. Denna effekt kan delvis härröra från att Socialdemokraternas väljare i högre grad består av personer som både är äldre och har lägre inkomst än genomsnittet (Bäckstedt & Karlsson, 2025) Eftersom äldre väljare generellt upplever partivalet som

mindre svårt kan denna ålderseffekt bidra till att även gruppen med lägre inkomst i större utsträckning upplever partivalet som lätt.

Vidare visar resultatet att personer som bor i storstäder generellt har något svårare att välja parti än de som bor i tätorter eller på landsbygden. Allra enklast är partivalet för dem som bor i mindre tätorter. Skillnaderna mellan olika bostadsområden är dock relativt små jämfört med exempelvis utbildning och kön.

När det gäller bakgrund syns ingen större skillnad mellan personer födda i Sverige och personer födda utomlands i hur de upplever svårigheten att välja parti. Detta kan ses som positivt, eftersom det antyder att människor med olika bakgrund i lika hög grad upplever att det finns partier som representerar dem i politiken samt att de kan förstå den politiska debatten. Samtidigt är det viktigt att vara medveten om att resultaten kan påverkas av en viss urvals skevhet, där personer med utländsk bakgrund deltar i lägre utsträckning i undersökningen jämfört med personer med svensk bakgrund. De som väljer att besvara valundersökningen är dessutom ofta personer med ett högre politiskt intresse och större benägenhet att delta i politiska sammanhang. Detta innebär att gruppen med utländsk bakgrund som faktiskt deltar i undersökningen inte nödvändigtvis är representativ för hela populationen med utländsk bakgrund i Sverige. Respondenterna i denna grupp kan i större utsträckning ha både högre politiskt intresse och högre politisk kunskap än genomsnittet. Därför ska jämförelsen grupperna svensk bakgrund och utländsk bakgrund göras med försiktighet för att inte riskera dra felaktiga slutsatser.

Sammantaget visar tabell 3 att de grupper som i störst utsträckning upplever partivalet som svårt är kvinnor, yngre väljare, personer med hög utbildning, personer med hög inkomst och de som bor i storstäder. Dessa mönster kan förstås både i relation till det politiska landskapet, exempelvis förändrade blocktillhörigheter och till individuella faktorer såsom variationer i politisk kunskap och politiskt intresse.

Politisk ideologi och svårighet att välja parti

Enligt teorin om begränsad rationalitet som myntades av ekonomen Simon Herbert på 1950-talet präglas mänskligt beslutsfattande av begränsade kognitiva resurser, vilket innebär att individer sällan kan eller försöker fatta fullt informerade och optimala beslut (Jones, 1999). I stället använder vi förenklade strategier för att hantera komplexa val. I politiska sammanhang innebär detta att väljare inte systematiskt utvärderar alla partiernas förslag, utan söker sätt att minska den kognitiva belastningen i beslutsprocessen. Ett centralt sätt att göra detta är genom mentala genvägar, så kallade heuristiker, som förenklar informationsbearbetning (Colombo & Steenbergen, 2020; Lupia 1994).

En av de mest betydelsefulla heuristikerna är partidentifikation. Partiet fungerar då som en stabil psykologisk anknytning som hjälper väljare att tolka politiska signaler, förstå partiernas positioner och förutse framtida ställningstaganden (Lupia, 1994; Kulachai et al., 2023). För väljare med stark partidentifikation reduceras den kognitiva kostnaden avsevärt, eftersom partiet i sig fungerar som en tydlig vägledning i beslutsprocessen som förenklar beslutet. Väljare med svag eller ingen partidentifikation behöver däremot förlita sig på mer omfattande informationsbearbetning, vilket kan göra partivalet svårare.

Samtidigt behöver man beakta att heuristiker som partidentifikation formas i relation till den politiska kontexten och därför inte alltid fungerar på samma sätt över tid. Detta är högst relevant att uppmärksamma sett till att det politiska landskapet i Sverige kraftigt har förändrats under en relativt kort tidsperiod. Mellan valet 2018 och 2022 skedde det betydande förändringar i partiernas samarbeten. Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna, som tidigare markerat tydligt avstånd till Sverigedemokraterna, ingick efter valet 2022 ett regeringssamarbete med dem genom Tidöavtalet. Inför valet 2026 har både Moderaterna och Liberalerna dessutom öppnat för att Sverigedemokraterna kan få ministerposter, något som betraktades som högst osannolikt för bara några år sedan. Även på den rödgröna sidan har förändringar skett. Centerpartiet har under perioden 2018–2022 rört sig närmare de rödgröna partierna, inte minst genom Januariavtalet och

att föredra Magdalena Andersson som statsminister i valet 2022, vilket ytterligare har förändrat de traditionella blockgränserna. Sammantaget innebär dessa skiften att väljare inte längre kan förlita sig på tidigare etablerade koalitionsmonster eller blockstrukturer. Detta kan skapa osäkerhet som även kan påverka väljare med en tydlig partidentifikation. Mot denna bakgrund visar tabell 4 hur upplevelsen av svårighet att besluta om partival skiljer sig bland väljare med olika ideologiska positioner, partipreferenser och anhängarskara 2018 och 2022. Genom att jämföra två olika valår blir det möjligt att indirekt fånga hur förändringar i det politiska landskapet påverkar väljarnas beslutsprocess.

I tabell 4 framgår att väljare som placerar sig långt till vänster eller långt till höger har den högsta andelen som upplever partivalet som enkelt. Ungefär 75 procent i dessa grupper uppger att partivalet är enkelt, både 2018 och 2022. I valet 2022 var det framför allt väljare som placerade sig ”något till höger” som upplevde partivalet som svårt. I denna grupp angav 44 procent att de upplevde partivalet som ganska eller mycket svårt. Det är också den grupp som visar den största ökningen jämfört med 2018, med en uppgång på 12 procentenheter. För övriga grupper ligger nivåerna relativt stabilt mellan valen. Gruppen som placerar sig ”varken till höger eller vänster” har i båda valen en andel på omkring 37 procent som upplever partivalet som svårt, vilket är den högsta andelen av samtliga grupper i valet 2018.

Partivalet speglar ett liknande mönster som det som kan utläsas från vänster-högerskalan. Störst andel av väljarna som röstar på partier långt ut på skalan bedömer partivalet som enkelt. År 2018 ansåg 73 procent av Vänsterpartiets väljare att partivalet var enkelt, medan motsvarande andel 2022 hade ökat till 81 procent. Bland Sverigedemokraternas väljare bedömde omkring 80 procent partivalet som enkelt både 2018 och 2022. Miljöpartiets väljare visar störst minskning i andelen som upplevde partival som svårt mellan 2018 och 2022 med 9 procentenheter.

Liberalerna är det enda parti där en majoritet av väljarna, 64 procent upplevde partivalet som svårt år 2022. Ingen annan partigrupp uppvisar en sådan majoritet. Liberalerna är dessutom det parti som hade den största ökningen av väljare som bedömde partivalet som svårt mellan 2018 och 2022, med en uppgång på omkring 20 procentenheter. En rimlig tolkning är att denna ökade svårighet hänger samman med förändringar i det högra blockets relation till Sverigedemokraterna. Inför valet 2022 öppnade Moderaterna, Kristdemokraterna och även Liberalerna för ett mer formaliserat samarbete med Sverigedemokraterna, vilket senare resulterade i Tidöavtalet. För många liberala väljare, som traditionellt haft ett starkt motstånd mot Sverigedemokraterna, kan denna utveckling ha skapat betydande osäkerhet i partivalet.

Även bland Centerpartiets väljare syns en tydlig ökning i andelen som upplever partivalet som svårt från 36 procent 2018 till 49 procent 2022. Detta kan kopplas till att Centerpartiet under perioden rört sig tydligare åt vänster, vilket kan ha skapat osäkerhet bland väljare som identifierat sig med partiets tidigare blocktillhörighet.

Sett till partianhängarskap framträder en tydlig skillnad mellan grupperna. Bland väljare som beskriver sig som övertygade partianhängare anser över 90 procent att det är mycket enkelt att välja parti, både 2018 och 2022. Bland dem som ser sig som ”anhängare” men inte övertygade är motsvarande andel lägre. Här syns också en förändring mellan åren där det 2018 var 12 procent av dessa väljare som bedömde partivalet som svårt, medan denna andel ökade till 20 procent 2022. Detta tyder på att det politiska landskapet utvecklats på ett sätt som gjort partivalet mer komplext även för väljare med visst partianhängarskap. Samtidigt minskade andelen som upplevde partivalet som svårt bland dem utan partianhängarskap från 50 procent 2018 till 43 procent 2022.

Tabell 4 Upplevd svårighet att välja parti efter ideologisk placering, partival och partianhängarskap, 2018–2022 (procent).

		Mycket/ganska lätt	Varken lätt eller svårt	Mycket/ganska svårt	Totalt	Antal svarande
<i>2022</i>						
<i>V-H placering</i>	Långt till vänster	78	5	17	100	742
	Något till vänster	68	8	25	100	828
	Varken till vänster eller höger	46	16	38	100	772
	Något till höger	47	9	44	100	901
	Långt till höger	77	5	18	100	888
<i>Partival</i>	Vänsterpartiet	81	3	16	100	291
	Miljöpartiet	61	12	28	100	283
	Socialdemokraterna	72	8	21	100	1 371
	Centerpartiet	41	10	49	100	309
	Liberalerna	26	10	64	100	225
	Moderaterna	62	9	29	100	765
	Kristdemokraterna	48	10	43	100	231
	Sverigedemokraterna	80	6	13	100	579
<i>Partianhängare</i>	Övertygad anhängare	94	2	5	100	569
	Anhängare	73	6	20	100	482
	Endast partipreferens	62	8	30	100	2 232
	Ingen partipreferens	42	15	43	100	960
<i>2018</i>						
<i>V-H placering</i>	Långt till vänster	80	5	15	100	360
	Något till vänster	60	12	29	100	388
	Varken till vänster eller höger	46	17	37	100	338
	Något till höger	53	14	32	100	494
	Långt till höger	73	8	20	100	440
<i>Partival</i>	Vänsterpartiet	73	8	18	100	181
	Miljöpartiet	51	12	37	100	124
	Socialdemokraterna	67	12	21	100	572
	Centerpartiet	45	19	36	100	211
	Liberalerna	45	11	44	100	133
	Moderaterna	66	9	26	100	435
	Kristdemokraterna	41	15	44	100	133
	Sverigedemokraterna	79	7	15	100	246
<i>Partianhängare</i>	Övertygad anhängare	93	2	5	100	268
	Anhängare	80	7	12	100	348
	Endast partipreferens	57	14	30	100	1 073
	Ingen partipreferens	37	13	50	100	360

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökning 2022 och 2018

Kommentar: Frågan om upplevelse av svårighet att välja parti lyder: "Hur lätt eller svårt var det för dig att välja parti i årets riksdagsval?". Svarsalternativen är följande: "Mycket lätt", "Ganska lätt", "Varken lätt eller svårt", "Ganska svårt", "Mycket svårt" och "Jag röstade inte i årets riksdagsval". Variation i antal svarande beror på att frågan ställdes i Etapp B edition 1, Etapp B edition 2 samt uppföljningsenkät i VU22, medan i VU18 ställdes frågan endast i uppföljningsenkäten. Frågeformuleringen för vänster-högerplacering är följande: "I politiken talar man ibland om vänster och höger. Var skulle du placera partierna på en skala mellan (0–10) där 0 står för långt till vänster och 10 står för långt till höger?" Den ursprungliga elvagrådiga vänster-högerskalan har kodats om till "Klart till vänster" (0–2), "Något till vänster" (3–4), "Varken till vänster eller höger" (5), "Något till höger" (6–7), och "Klart till höger" (8–10). Kategorierna för partianhängarskap baseras på respondenternas svar på om de betraktar sig som anhängare av ett parti, vilket parti de tycker bäst om, om de upplever sig som starkt övertygade anhängare samt, i de fall de inte ser sig som partianhängare, om de ändå står något parti närmare än andra. Endast personer som röstade riksdagsvalet anges i tabellen.

Sammantaget visar resultaten att det framför allt är väljare i den politiska mitten som upplever partivalet som svårt. Särskilt bland Centerpartiets och Liberalernas väljare har andelen som tycker att det varit svårt att bestämma sig ökat. Vidare bedömer väljare

med både stark och svag partianhängarskap i stor utsträckning partivalet som enkelt, medan drygt hälften av dem utan partianhängarskap upplever valet som svårt.

För att fördjupa analysen av hur det förändrade politiska landskapet och de nya partisamarbetena kan ha påverkat väljarnas upplevelse av partivalet undersöker tabell 5 förekomsten av intrablockkonflikter. Med detta avses situationer där en väljare röstar på ett parti inom ett block, samtidigt som det finns minst ett annat parti i samma block som väljaren ogillar starkt. Tabell 5 redovisar hur vanligt detta är, både i relation till hur lätt eller svårt väljarna upplever partivalet och i relation till vilket parti de röstade på i riksdagsvalet.

Tabell 5 Förekomst av intra-blockkonflikt bland väljare, fördelat på upplevd svårighet att välja parti och partisympati, 2022 (procent).

		Ingen intra-blockkonflikt	Minst en intra-blockkonflikt	Totalt	Antal svarande
<i>Partival 2022</i>	Vänsterpartiet	87	13	100	634
	Miljöpartiet	96	4	100	692
	Socialdemokraterna	84	16	100	3 347
	Centerpartiet	68	32	100	762
	Liberalerna	49	51	100	558
	Moderaterna	78	22	100	1 778
	Kristdemokraterna	83	17	100	550
	Sverigedemokraterna	83	17	100	1 393
<i>Svårighet att välja parti</i>	Mycket lätt	83	17	100	1 479
	Ganska lätt	88	12	100	1 338
	Varken lätt eller svårt	85	15	100	386
	Ganska svårt	77	23	100	896
	Mycket svårt	67	33	100	355

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökning 2022.

Kommentar: Frågan om upplevelse av svårighet att välja parti lyder: "Hur lätt eller svårt var det för dig att välja parti i årets riksdagsval?". Svarsalternativen är följande: "Mycket lätt", "Ganska lätt", "Varken lätt eller svårt", "Ganska svårt", "Mycket svårt" och "Jag röstade inte i årets riksdagsval". Konfliktvariabeln är baserad på följande fråga: "Var skulle du vilja placera partierna på nedanstående skala?" Skalan är elvgradig och går från -5 (ogillar starkt) till +5 (gillar starkt). Svarspersonerna kodas som att de befinner sig i en intra-blockkonflikt om konfliktvariabeln anger värdet -5 eller -4 för minst ett annat parti inom samma block som personens partival ingår i. Blocken som avses i analysen är följande är V, MP, S, C (oppositionen) och L, M, KD, SD (Tidöpartierna). Endast personer som röstade i riksdagsvalet ingår i analysen.

Tabell 5 visar att det finns stora skillnader mellan partierna när det gäller hur stor andel av väljarna som befinner sig i en intrablockkonflikt. Liberalerna utmärker sig tydligt där 51 procent av deras väljare befinner sig i en intra-blockkonflikt, vilket är den högsta andelen bland samtliga partier. Detta kan vara en förklaring till varför en majoritet av Liberalernas väljare år 2022 upplevde partivalet som svårt. Även Centerpartiets väljare uppvisar en relativt hög konfliktnivå på 32 procent, vilket speglar partiets förändrade positionering och dess närmande till de rödgröna partierna under perioden.

Miljöpartiet har den lägsta andelen väljare i intrablockkonflikt, omkring 4 procent. Detta kan förstås utifrån att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet är tydligt vänsterorienterade och delar en liknande ideologisk värdegrund. Centerpartiet ingår visserligen i samma block, men trots att partiet är mer högerorienterat i ekonomiska frågor har det också en tydlig miljöprofil. Detta gör att Miljöpartiets centrala profilfrågor som är miljö och klimat i hög grad återfinns hos övriga partier i det rödgröna blocket, vilket minskar risken att de starkt ogillar ett annat parti i deras block.

Socialdemokraterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna uppvisar alla omkring 16 procent väljare i intrablockkonflikt. Moderaterna ligger något högre, på cirka 22 procent. Samtidigt visade tabell 4 att endast 29 procent av Moderaternas väljare ansåg att partivalet var svårt, medan motsvarande andel bland Kristdemokraternas väljare var omkring 43 procent. Detta innebär att Kristdemokraternas väljare, trots en relativt låg nivå av intrablockkonflikt, i högre grad upplever partivalet som svårt. Det

tyder på att andra faktorer kan ha en påverkan på deras väljare än förekomsten av partier som de ogillar starkt i det högra blocket. En möjlig förklaring är förekomsten av strategisk röstning, det vill säga att personer lägger sin röst på ett annat parti än det parti som de tycker bäst om. Oscarsson et al. (2024) visar att 30 procent av Kristdemokraternas väljare i valet 2022 röstade på partiet trots att det inte var deras förstapreferens. Även Centerpartiet och Liberalerna har en hög andel strategiska väljare där omkring 30 procent röstade strategiskt i valet 2022, vilket är en ökning med tio procentenheter jämfört med 2018 (Oscarsson et al., 2024). Detta kan också bidra till att förklara ökningen i andelen som upplevde partivalet som svårt mellan 2018 och 2022. Miljöpartiet hade dock den största andelen strategiska väljare i valet 2022 där 45 procent röstade på partiet trots att det inte var deras favoritparti. Detta är en ökning på 20 procentenheter från valet 2018 (Oscarsson et al., 2024). Trots detta var andelen som upplevde partivalet som svårt betydligt lägre bland Miljöpartiets väljare jämfört med Kristdemokraternas, Centerpartiets och Liberalernas väljare. Detta pekar på att strategisk röstning inte nödvändigtvis försvårar partivalet, särskilt inte i sammanhang där graden av intra-blockkonflikt är låg.

När man ser till upplevelsen av svårighet att välja parti framträder ett tydligt mönster. Bland väljare som upplever partivalet som mycket lätt befinner sig endast 17 procent i en intrablockkonflikt. Andelen ökar successivt ju svårare partivalet upplevs och når 33 procent bland dem som upplever valet som mycket svårt. Detta innebär att väljare som upplever partivalet som svårt i betydligt högre utsträckning har ett parti inom sitt eget block som de ogillar starkt. Detta kan göra valet mer komplext, eftersom väljaren måste ta ställning inte bara till sitt eget parti utan också till de övriga partierna i blocket (Wessels et al., 2014).

Samtidigt visar resultaten att majoriteten av väljarna även bland dem som upplever partivalet som svårt inte befinner sig i en intrablockkonflikt. Detta innebär att blockintern konflikt inte är den enda förklaringen till varför vissa väljare upplever valet som svårt. Däremot är det en faktor som tydligt förstärker svårigheten. I nästa avsnitt undersöks andra typer av faktorer, framför allt sådant som rör väljarnas politiska medvetenhet, såsom politisk kunskap, politiskt intresse och politisk tillit för att belysa hur individuella skillnader inom dessa områden hänger samman med hur svårt eller enkelt olika väljare upplever att det är att välja parti.

Politisk medvetenhet och svårighet att välja parti

I tidigare forskning framhålls att väljarnas förmåga att orientera sig i politiken i hög grad påverkas av deras politiska kunskap. Personer med högre kunskap om politiska institutioner, sakfrågor och partiers positioner har generellt lättare att förstå hur olika alternativ relaterar till deras egna intressen (Gil de Zúñiga & Diehl, 2019; Galston, 2001). Politisk kunskap bidrar också till mer stabila och sammanhängande politiska attityder över tid (Bartle, 2000). Låg politisk kunskap kan däremot göra det svårare att tolka politiska händelser och att integrera ny information, vilket i sin tur kan påverka hur enkelt eller svårt det upplevs att välja parti. Forskning visar också att väljare med låg politisk kunskap i större utsträckning förlitar sig på ytliga signaler, såsom politikens personliga egenskaper, snarare än att utvärdera dem utifrån deras politiska roller och ansvar (Galston, 2001). Mer kunniga väljare bearbetar däremot information mer systematiskt och väger in fler och mer komplexa aspekter, exempelvis sakfrågor och partiers kompetens, samtidigt som de i mindre grad använder förenklade beslutsregler som partidentifikation eller kandidatbedömningar (Wessels et al., 2014; Galston 2001).

Eftersom politisk kunskap i stor utsträckning formas genom exponering för politisk information är det relevantt att även inkludera nyhetskonsumtion i analysen. Nyhetsmedier utgör en central källa till politisk information, och forskning visar att det ofta finns en ömsesidigt förstärkande relation mellan nyhetskonsumtion, politisk kunskap och politiskt intresse, särskilt bland personer som redan är något engagerade i politik (Gil de Zúñiga & Diehl, 2019). Detta innebär att både mängden och typen av

nyhetskonsumtion kan vara kopplade till hur väl individer förstår partiers positioner och därmed hur enkelt eller svårt de upplever partivalet.

Även politiskt intresse är en relevant faktor i sammanhanget eftersom det är nära kopplat till högre nivåer av politisk kunskap (Bartle, 2000; Galston, 2001). Politiskt intresse påverkar hur mycket uppmärksamhet individer ägnar åt politik och hur aktivt de tar del av politisk information. Personer med högre politiskt intresse följer nyheter mer regelbundet och utvecklar därigenom också högre politisk kunskap (Gil de Zúñiga & Diehl, 2019). Intresse kan därför ses som en drivkraft bakom informationsinhämtning, vilket i sin tur kan bidra till att vissa väljare känner sig mer säkra i valsituationen än andra.

Mot denna bakgrund visar tabell 6 hur politisk information, kunskap och intresse hänger samman med väljarnas upplevelse av partivalet. I valundersökningen mäts politisk kunskap genom frågor om kandidat-kännedom, ministerkännedom, kunskap om det lokala styret samt frågor om aktuella samhällsfrågor, såsom arbetslöshetsnivå och styrränta. Dessa indikatorer ger en bred bild av väljarnas faktiska kunskapsnivå och gör det möjligt att analysera hur politisk information och engagemang påverkar upplevelsen av svårighet i partivalet.

Därutöver visar tabell 7 hur väljare med olika nivåer av förtroende för politiker, demokratiska val och medier bedömer svårigheten i sitt partival. Låg grad av politisk misstro har i tidigare forskning kopplats till högre grad av politisk kunskap (Galston, 2001; Devine och Valgarðsson, 2024). Politisk tillit har i sin tur visats hänga samman med olika former av politiskt deltagande, där personer med högre tillit tenderar att delta i större utsträckning. Tillit kan också vara relevant för hur väljare bedömer partier och politiska aktörer, vilket kan ha betydelse för hur enkelt eller svårt det upplevs att identifiera ett parti man vill stödja. När väljare hyser lågt förtroende för exempelvis massmedia, politiker eller det demokratiska systemet finns en risk att information från dessa aktörer inte uppfattas som trovärdig eller relevant. Detta kan minska betydelsen av saklig information i det politiska beslutsfattandet och göra det mer utmanande att orientera sig i partilandskapet. Även om svenska väljare generellt uppvisar höga nivåer av förtroende för det demokratiska valsystemet, och relativt få uttrycker mycket låg tillit till medier, är det ändå relevant att undersöka hur variationer i tillit hänger samman med upplevelsen av partivalets svårighet.

Tabell 6 visar tydliga skillnader mellan grupper med olika nivåer av politiskt intresse och politisk kunskap. Bland de väljare som är mest intresserade av politik uppger 21 procent att partivalet är ”mycket svårt” eller ”ganska svårt”. Upplevelsen av svårighet ökar successivt ju lägre politiskt intresse en väljare har. I gruppen med lägst politiskt intresse anser 38 procent att partivalet är svårt. Skillnaden är alltså 17 procentenheter, mellan de mest och minst politiskt intresserade väljarna. Ett liknande mönster framträder när man jämför grupper med olika nivåer av politisk kunskap men här är skillnaderna betydligt mindre. Bland väljare med lägst politisk kunskap uppger 31 procent att partivalet är svårt, jämfört med 25 procent i gruppen med hög politisk kunskap, vilket är en skillnad på endast 6 procentenheter. Även om variationerna är små antyder resultaten att väljare med högre politisk kunskap generellt upplever partivalet som något mindre svårt än de med lägre kunskap. När det gäller medieexponering framträder däremot inga tydliga skillnader. Oavsett om väljare tar del av mycket eller lite politiskt innehåll i medier framträder det nästan ingen skillnad i hur svårt man upplever det är att välja parti.

Tabell 6 Fördelningen av upplevd svårighetsgrad att välja parti i relation till politiskt intresse, kunskap och medieexponering i valet 2022 (procent).

		Mycket lätt	Ganska lätt	Varken lätt eller svårt	Ganska svårt	Mycket svårt	Totalt	Antal svarande	Andel mycket/ganska svårt
<i>Politisk kunskap</i>	Låg kunskap	31	28	11	22	9	100	1 426	31
	Medel kunskap	32	30	8	21	8	100	1 407	29
	Hög kunskap	36	32	7	18	7	100	1 527	25
<i>Medieexponering</i>	Låg medieexponering	33	28	9	21	8	100	875	29
	Medel medieexponering	32	30	9	20	9	100	1 112	29
	Hög medieexponering	29	31	8	23	9	100	1 080	32
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	46	28	5	14	7	100	851	21
	Ganska intresserad	33	31	7	22	7	100	2 263	29
	Inte särskilt intresserad	25	30	13	22	10	100	1 178	32
	Inte alls intresserad	26	17	18	18	20	100	122	38

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökning 2022.

Kommentar Frågan om upplevelse av svårighet att välja parti lyder: "Hur lätt eller svårt var det för dig att välja parti i årets riksdagsval?". Svarsalternativen är följande: "Mycket lätt", "Ganska lätt", "Varken lätt eller svårt", "Ganska svårt", "Mycket svårt" och "Jag röstade inte i årets riksdagsval". Variabeln politisk kunskap är ett additivt index byggt på 16 kunskapsfrågor som ingick i VU22. Kunskapsindexet kan variera mellan 0 (låg kunskap) och 1 (hög kunskap). Svarspersonerna har sedan delats in i låg (0–0,5), Medel (0,5–0,73) och hög (0,73–1) kunskap. Variabeln medieexponering bygger på hur många dagar per vecka svarspersonerna tar del av totalt sju olika nyhetstjänster: Svarsalternativen för var en av tjänsterna är "6–7 dagar per vecka", "3–5 dagar per vecka", "1–2 dagar per vecka", "Mer sällan" eller "Aldrig". För varje svarsperson beräknades därefter ett medelvärde baserat på samtliga angivna svar. Svarspersonerna delades sedan in i tre nivåer av medieexponering "låg", "medel" och "hög" utifrån fördelningen av detta genomsnittsmått. Endast personer som röstade i riksdagsvalet ingår i analysen.

Tabell 7 indikerar på att det finns relativt små skillnader i svårighet att välja parti mellan väljare med olika stort förtroende för demokratiska val och för mediernas bevakning av valrörelsen. Men en tydligare skillnad finns bland de med olika grad av förtroende för politiker. Andelen som upplever partivalet som "mycket svårt" eller "ganska svårt" är 17 procentenheter högre bland väljare med mycket lågt förtroende för politiker jämfört med dem som har mycket stort förtroende. Detta visar att väljare med lågt förtroende för politiker i betydligt större utsträckning upplever partivalet som svårt. Om man i stället jämför grupperna med "ganska stort förtroende" och "mycket litet förtroende" är skillnaden i andelen som upplever partivalet som mycket eller ganska svårt 6 procentenheter.

För variabeln förtroende för demokratiska val är det viktigt att först notera att 85 procent av väljarna har stort förtroende för genomförande av demokratiska val i Sverige. Vidare förekommer det inga större skillnader bland dessa grupper i deras upplevelse av partivalets svårighet. När det gäller förtroendet för medier går utvecklingen i motsatt riktning jämfört med förtroendet för politiker. Här ser vi i stället att väljare med mycket stort förtroende för mediernas bevakning av valet upplever partivalet som svårare än de med mycket lågt förtroende. Skillnaden är dock relativt liten, endast omkring 4 procentenheter. Det är dessutom viktigt att notera att gruppen med allra lägst medieförtroende är betydligt mindre, vilket gör resultaten för just denna grupp mer osäkra. I övrigt finns det inga större variationer mellan de andra nivåerna av medieförtroende.

Tabell 7 Fördelningen av upplevd svårighetsgrad att välja parti efter förtroende för politiker, demokratiska val och media i valet 2022 (procent).

		Mycket lätt	Ganska lätt	Varken lätt eller svårt	Ganska svårt	Mycket svårt	Totalt	Antal svarande	Andel mycket/ganska svårt
<i>Förtroende för politiker</i>	Mycket stort	52	27	7	11	4	100	120	15
	Ganska stort	33	34	8	19	6	100	1 992	25
	Ganska litet	30	29	10	22	9	100	1 890	31
	Mycket litet	41	19	8	18	14	100	399	32
<i>Förtroende för demokratiska val</i>	Mycket stort	33	31	7	21	8	100	1 169	29
	Ganska stort	29	33	9	21	7	100	666	28
	Varken stort eller litet	37	27	12	16	7	100	215	23
	Ganska litet	42	24	11	15	8	100	72	23
	Mycket litet	58	12	2	9	19	100	43	28
<i>Förtroende för medier</i>	Mycket stort	37	29	5	21	8	100	276	29
	Ganska stort	30	33	8	20	8	100	978	28
	Varken stort eller litet	30	30	11	21	7	100	604	28
	Ganska litet	42	21	10	16	11	100	212	27
	Mycket litet	57	11	6	18	7	100	87	25

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökning 2022.

Kommentar: Frågan om upplevelse av svårighet att välja parti lyder: "Hur lätt eller svårt var det för dig att välja parti i årets riksdagsval?". Svartalternativen är följande: "Mycket lätt", "Ganska lätt", "Varken lätt eller svårt", "Ganska svårt", "Mycket svårt" och "Jag röstade inte i årets riksdagsval". Frågan om förtroende för politiker lyder: "Allmänt sett, hur stort förtroende har du för svenska politiker?". Svartalternativen är följande: "Mycket stort förtroende", "Ganska stort förtroende", "Ganska litet förtroende" och "Mycket litet förtroende". Frågan om förtroende för demokratiska val lyder: "Hur stort förtroende har du för att genomförandet av demokratiska val i Sverige sker på ett korrekt sätt?". Svartalternativen är följande: "Mycket stort förtroende", "Ganska stort förtroende", "Varken stort eller litet förtroende", "Ganska litet förtroende", "Mycket litet förtroende", samt "Ingen uppfattning". Frågan om förtroende för medier lyder: "Allmänt sett, hur stort förtroende har du för mediernas bevakning av valrörelsen?". Svartalternativen är följande: "Mycket stort förtroende", "Ganska stort förtroende", "Varken stort eller litet förtroende", "Ganska litet förtroende", "Mycket litet förtroende" samt "Ingen uppfattning". Endast personer som röstade riksdagsvalet ingår i analysen.

Beslutsprocess, röstmotiv och svårighet att välja parti

I detta avsnitt analyseras röstningsprocessen och de röstmotiv som väljare med olika grad av svårighet att välja parti uppvisar. Tabell 8 belyser tre centrala aspekter av beslutsfattandet, nämligen tidpunkten för beslut, antalet övervägda partier och väljarnas bedömning av den tidigare regeringens prestation. Det är rimligt att anta att väljare som överväger fler partier saknar en tydlig partipreferens och därför upplever partivalet som mer osäkert. Det är också intuitivt att tänka sig att väljare som har svårt att bestämma sig fattar sitt beslut senare i valrörelsen än de som tidigt vet vilket parti de ska rösta på, men det är ändå intressant att veta hur stora skillnaderna faktiskt är mellan grupperna.

Tabell 8 innehåller även hur väljarna bedömer regeringens arbete under den föregående mandatperioden. Oscarsson (2022) framhåller att det är en central del av väljarnas demokratiska uppgift att utvärdera hur partier och regeringar har presterat under mandatperioden. Bedömningen av regeringens tidigare arbete blir därför en naturlig del av hur väljare orienterar sig inför ett nytt val och kan bidra till att förklara varför vissa upplever partivalet som lättare eller svårare än andra. Därav är det relevant att inkludera den faktorn i detta avsnitt om röstmotiv och beslutsprocess.

Tabell 8 Upplevd svårighet att välja parti efter tidpunkt för beslut, antal övervägda partier och uppfattning om regeringens prestation, i valet 2022 (procent)

		Mycket lätt	Ganska lätt	Varken lätt eller svårt	Ganska svårt	Mycket svårt	Totalt	Antal svarande	Andel mycket/ganska svårt
<i>Tidpunkt för beslut</i>	Sista veckan	3	20	11	44	22	100	1 445	66
	Hösten eller sommaren	20	48	12	18	2	100	1 241	20
	Visste sedan länge	68	25	5	2	1	100	1 751	3
<i>Antalet övervägda partier</i>	1 parti	37	31	7	18	6	100	926	24
	2 partier	20	37	9	25	10	100	516	35
	3 eller fler partier	17	24	12	32	15	100	270	47
<i>Tidigare regeringens prestation</i>	Dåligt	46	32	5	11	6	100	461	17
	Bra	43	31	6	16	4	100	549	20
	Varken bra eller dåligt	20	27	12	29	12	100	316	41

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökning 2022.

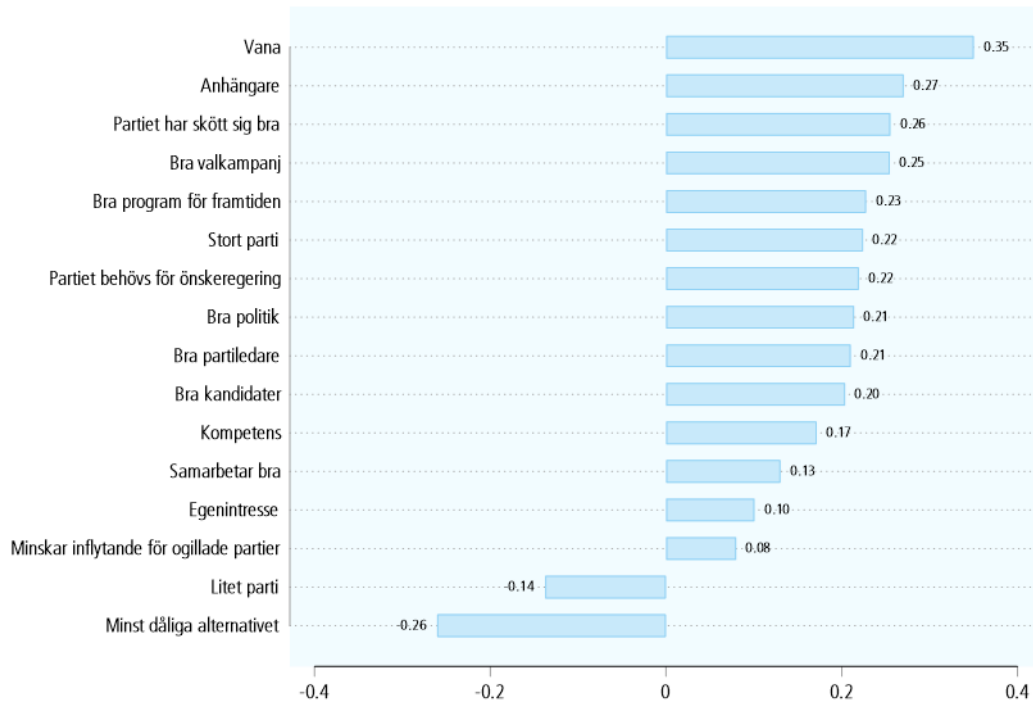
Kommentar Frågan om upplevelse av svårighet att välja parti lyder: "Hur lätt eller svårt var det för dig att välja parti i årets riksdagsval?". Svartalternativen är följande: "Mycket lätt", "Ganska lätt", "Varken lätt eller svårt", "Ganska svårt", "Mycket svårt" och "Jag röstade inte i årets riksdagsval". Frågan om tidpunkt för beslut lyder: "När bestämde du dig för vilket parti du skulle rösta på i årets riksdagsval?". Svartalternativen är följande: "Jag bestämde mig under sista veckan före valet", "Jag bestämde mig tidigare under hösten eller sommaren", "Jag visste sedan länge hur jag skulle rösta" och "Jag röstade inte i årets riksdagsval". Frågan om antalet övervägda partier lyder: "Inför årets riksdagsval, var det något eller några ytterligare partier du övervägde att rösta på?" Regeringens prestation baseras på två frågor som lyder: "Hur tycker du Socialdemokraterna och Miljöpartiet har skött sig som regering under perioden januari 2019 till november 2021?" samt "Hur tycker du Socialdemokraterna har skött sig som regering under perioden december 2021 till september 2022?" Båda frågorna besvaras på en elvagrädd skala från -5 (dåligt) till +5 (bra). I tabellen inkluderar kategorin "Bra" svars personer som i båda frågorna angivit värdena 3, 4 eller 5. Kategorin "Dåligt" inkluderar svars personer som i båda frågorna angivit värdena -5, -4 och -3. Endast personer som röstade riksdagsvalet ingår i analysen.

Tabell 8 visar att bland de väljare som fattade sitt beslut under sista veckan ansåg en majoritet att partivalet antingen var ganska eller mycket svårt. Bland de som bestämde sig redan under hösten eller långt tidigare är det en betydligt lägre andel som upplever beslutet som svårt. Ett liknande mönster framträder när man ser till hur många partier väljarna överväger. De som överväger många partier upplever i större utsträckning att det är svårt att fatta beslut, medan de som överväger få partier oftare tycker att valet är enkelt. Samtidigt finns ett intressant resultat att uppmärksamma. Även bland de väljare som endast övervägde ett parti, det vill säga ett parti utöver det de slutligen röstade på, uppger nästan var fjärde att partivalet var svårt. Det visar att även väljare med få alternativ kan uppleva valsituationen som komplex. När det gäller bedömningen av regeringens prestation framgår det att väljare som anser att regeringen har skött sig antingen bra eller dåligt i större utsträckning upplever partivalet som enkelt. De som bedömer regeringens prestation som varken bra eller dålig upplever däremot partivalet som svårare. Detta tyder på att en tydlig uppfattning om regeringens tidigare arbete kan göra valsituationen mindre osäker, medan avsaknaden av en sådan uppfattning hänger samman med en större upplevelse av svårighet.

I figur 1 visas om väljare som upplever sitt partival som lätt respektive svårt skiljer sig åt i hur de motiverar sitt partival. Eftersom det totalt finns sexton olika motiv som analyseras används ett mått som kallas Kendalls tau-b-värde. Detta mått fångar i vilken utsträckning två ordinala variabler rör sig i samma riktning. Staplarna i figuren är ordnade efter storleken på tau-b-värdet. Ett högt tau-b-värde i absoluta termer innebär inte att motivet är det viktigaste för väljarna. Det betyder i stället att motivets betydelse skiljer sig tydligt mellan grupperna. Det gör det möjligt att identifiera vilka röstmotiv som varierar mest mellan väljare som tycker att partivalet är lätt och väljare som tycker att det är svårt. Detta är särskilt användbart när många motiv analyseras samtidigt.

På så sätt ger figuren en överskådlig bild av vilka röstmotiv som är mest förknippade med upplevelsen av att partivalet är lätt eller svårt. För en fullständig redovisning av procentalen för samtliga motiv hänvisas se appendix.

Figur 1 Skillnader i röstningsskäl bland väljare med olika grad av svårighet att välja parti under 2022 (procent).

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökning 2022.

Kommentar: Frågan om upplevelse av svårighet att välja parti lyder: "Hur lätt eller svårt var det för dig att välja parti i årets riksdagsval?". Svarsalternativen är följande: "Mycket lätt", "Ganska lätt", "Varken lätt eller svårt", "Ganska svårt", "Mycket svårt" och "Jag röstade inte i årets riksdagsval". Variabeln kodades så att högre värden motsvarar att partivalet upplevdes som lättare. Frågan om röstningskäl lyder: "Hur viktiga är följande skäl för ditt val av parti?". Svarsalternativen är följande: "Ett av de absolut viktigaste skälen", "Ganska viktigt skäl", "Inte särskilt viktigt skäl" och "Inte alls viktigt skäl". Dessa kodades så att högre värden innebär att skälet är viktigare. Sedan konstrueras tau-b-värden för dessa variabler, vilket endast kan anta värden mellan -1 och +1. Eftersom båda variablerna är kodade i samma riktning innebär ett positivt tau-b-värde att skälet är förknippat med ett lättare partival, medan ett negativt värde är förknippat med svårare partival. Samtliga värden i figuren är statistiskt signifikanta på nivån $p < 0.001$. De olika skälen har n-värde mellan 2110–1973. Endast personer som röstade riksdagsvalet ingår i analysen.

Figur 1 visar att motivet "vana" har det starkaste sambandet med hur lätt eller svårt väljare upplever partivalet, med ett värde på ungefär 0,35. Detta innebär att motivet är betydligt vanligare bland dem som tycker att partivalet är enkelt. Oscarsson et al. (2024) visar att "vana" är ett röstningsmotiv som framför allt anges av äldre väljare. Resultatet ligger i linje med Wessels et al. (2014), som visar att äldre väljare oftare upplever partivalet som okomplicerat, delvis eftersom de röstar utifrån vana.

Det näst högsta sambandet återfinns för motivet "anhängare" av partiet, med ett värde på ungefär 0,27. Detta överensstämmer med resultaten i tabell 4, där partianhängare tydligt framstår som en grupp som upplever partivalet som enklare. Det kan tolkas som att respondenterna besvarar frågan om röstmotiv på ett sätt som ligger nära deras faktiska beteende, vilket stärker frågans validitet. Även detta motiv uppvisar en tydlig ålderseffekt, där äldre väljare i betydligt högre utsträckning anger detta skäl jämfört med yngre väljare (Oscarsson et al., 2024).

Därefter följer motivet "partiet har skött sig bra" med ett värde på ungefär 0,26. Detta visar att väljare som gör en tydlig bedömning av partiers prestationer oftare upplever

partivalet som enkelt. Figuren visar också att motiven ”bra valkampanj” och ”bra program för framtiden”, båda med värden runt 0,25, ligger relativt högt. Detta tyder på att en positiv utvärdering av partiets politik och framtidsinriktning oftare anges som skäl av väljare som bedömer partivalet som lätt. Ju svårare partivalet upplevs, desto mindre benägna är väljarna att ange dessa motiv som viktiga. Detta mönster stöds av tabell 7, där väljare som gjort en tydlig bedömning av regeringens prestation, positiv eller negativ, i större utsträckning upplever partivalet som enkelt. Det tyder på att en klar uppfattning om partiets prestationer och framtidsprogram minskar osäkerheten i valsituationen. Vidare visar Oscarsson et al. (2024) att dessa motiv främst anges av väljare med högt politiskt intresse. Skälet ”bra program för framtiden” uppges framför allt av yngre väljare, medan skälen ”partiet har skött sig bra” och ”bra valkampanj” är vanligare bland de äldre åldersgrupperna.

På den motsatta sidan återfinns motivet ”Minst dåliga alternativet”, med ett värde på minus 0.26. Det negativa värdet innebär att motivet är vanligare bland dem som upplever partivalet som svårt. Detta kan tolkas som att dessa väljare i mindre utsträckning känner förtroende för eller identifierar sig med något parti och därför väljer det alternativ som framstår som minst problematiskt snarare än aktivt attraktivt. Dock är det viktigt att notera eftersom ett tau-b-värde som högst kan vara 1, motsvarar värden på runt 0,30 endast måttliga till små samband.

Sammantaget visar figuren att ”vana” är det motiv som tydligast förknippas med att partivalet upplevs som lätt, medan ”minst dåliga alternativet” är det motiv som tydligast förknippas med att partivalet upplevs som svårt. Vidare framgår att en positiv uppfattning om partiets prestationer, valkampanjer och framtidsprogram i högre grad hänger samman med att partivalet upplevs som enkelt medan de övriga motiven visar inga tydliga skillnader mellan grupperna.

Diskussion och slutsatser

I denna rapport har svenska väljares upplevelse av svårigheten att välja parti analyserats utifrån flera centrala dimensioner. Resultaten visar att upplevelsen av partivalets svårighet inte är jämnt fördelad i väljarkåren, utan att det hänger samman med ideologisk placering och deras grad av politisk medvetenhet samt olika demografiska faktorer. Framför allt är det kvinnor och yngre väljare som upplever att partivalet är svårt.

Vidare är ett av de tydligaste mönstren att väljare med stark partianknytning och väljare som placerar sig på ytterkanterna på vänster–högerskalan i betydligt högre grad upplever partivalet som enkelt. Detta ligger i linje med tidigare forskning som menar på att partiidentifikation fungerar som en kognitiv genväg som minskar behovet av att bearbeta stora mängder politisk information (Lupia, 1994; Kulachai et al., 2023). Mittenväljare och väljare utan tydlig partianknytning upplever däremot partivalet som svårare, vilket kan spegla att dessa grupper saknar stabila referenspunkter i ett politiskt landskap som blivit mer oförutsägbart.

En viktig del av denna utveckling är Sverigedemokraternas förändrade position i svensk politik. Partiets närmande till övriga högerpartier och det formaliserade samarbetet i Tidöavtalet har bidragit till att omdefiniera blockpolitiken. Detta har två konsekvenser som kan kopplas till väljarnas upplevelse av svårighet. För det första har tidigare tydliga blockgränser blivit mindre förutsägbara. Väljare som tidigare orienterat sig efter ett stabilt höger–vänster politik möter nu ett landskap där partier som historiskt stått långt ifrån varandra samarbetar. Detta kan skapa osäkerhet, särskilt för mittenväljare som inte identifierar sig starkt med något block. För det andra gör Sverigedemokraternas centrala position det svårare för vissa väljare att förutse framtida regeringskonstellationer. Väljare som sympatiserar med ett högerparti men ogillar Sverigedemokraterna, eller tvärtom, kan uppleva att deras röst får konsekvenser de inte avser. Detta ökar komplexiteten i beslutsfattandet, eftersom väljaren måste ta ställning inte bara till partiernas politik utan även till sannolika samarbeten.

Resultaten visar också att väljare som har en tydlig uppfattning om hur regeringen skött sig, antingen positivt eller negativt, i högre grad upplever partivalet som enkelt. De som gör en neutral bedömning uppvisar störst osäkerhet. Detta tyder på att en klar politisk värdering fungerar som en stabiliserande faktor i beslutsfattandet. I ett politiskt landskap där regeringsunderlag och ansvarsfördelning blivit mer komplexa kan det vara svårare för väljare att göra sådana bedömningar, vilket i sin tur kan bidra till ökad osäkerhet.

En central slutsats i rapporten är att politiskt intresse, politisk kunskap och förtroende för politiker är kopplade till hur svårt partivalet upplevs. Väljare med lågt politiskt intresse anser i högre grad att partivalet är svårt jämfört med de med högt politiskt intresse. Detta kan förklaras av att de har lättare att förstå partiets positioner, sakfrågor och regeringsalternativ, vilket minskar upplevelsen av svårighet. I ett politiskt klimat med fler partier, fler sakfrågor och ett större informationsflöde blir politiskt intresse och kunskap allt viktigare för att kunna fatta ett informerat beslut. Även för politisk kunskap visas liknande samband trots att skillnaden är mycket mindre. Men detta visar att formell utbildning inte nödvändigtvis innebär att man har tillräcklig politisk förståelse för att orientera sig i ett komplext flerpartisystem.

Vid analysen av politisk tillit framkommer att väljare med låg tillit till politiker i större utsträckning upplever partivalet som svårt. Detta kan bero på att bristande förtroende gör det svårare att lita på den information som politiker och partier förmedlar. När väljare inte upplever att politiska aktörer är trovärdiga blir det också svårare att avgöra vilka partier som delar deras intressen och värderingar. Om denna misstro riktas mot flera eller samtliga partier blir det ännu mer utmanande att välja parti, särskilt i ett system där väljaren dessutom behöver ta ställning till vilka koalitioner partierna sannolikt kommer att ingå i.

Analysen av röstningsprocessen visar att väljare som upplever partivalet som svårt i större utsträckning överväger fler partier och bestämmer sent, vilket är en naturlig följd av osäkerheten. I analysen av röstmotiv framgår att motivet ”vana” är det som tydligast skiljer grupperna åt. Väljare som upplever partivalet som enkelt anger oftare att de röstar av vana, medan väljare som upplever partivalet som svårt oftare anger att de väljer det ”minst dåliga alternativet”, vilket kan kopplas till den låga tilliten för partier.

Sammantaget visar resultaten att svårigheten att välja parti är varierar starkt mellan olika partiets väljare. Det är dessutom kopplat till politiskt intresse och tillit. I ett politiskt landskap som präglas av blockskiften, nya samarbeten och ett mer komplext regeringsunderlag ökar kraven på väljarnas förmåga att orientera sig. De väljare som saknar tydliga politiska referenspunkter, som har låg politisk kunskap eller som upplever att inget parti representerar deras åsikter löper större risk att uppleva partivalet som svårt. Detta är betydelsefullt ur ett demokratiskt perspektiv, eftersom osäkerhet inför partivalet kan minska sannolikheten att delta i val och därmed påverka politiskt inflytande.

Referenser

- Bartle, J. (2000). Political Awareness, Opinion Constraint and the Stability of Ideological Positions. *Political Studies*, 48(3), 467–484. <https://doi.org/10.1111/1467-9248.00270>
- Blais, A., Daoust, J.-F., Dassonneville, R., & Péloquin-Skulski, G. (2019). What is the cost of voting? *Electoral Studies*, 59, 145–157. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2019.02.011>
- Colombo, C., & Steenbergen, M. R. (2020). Heuristics and biases in political decision making. I E. Hannah (Red.), *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228637.013.974>
- Devine, D., & Valgarðsson, V. O. (2024). Stability and change in political trust: Evidence and implications from six panel studies. *European Journal of Political Research*, 63(2), 478–497. <https://doi.org/10.1111/1475-6765.12606>
- Felix Bäckstedt & Richard Karlsson (2025). Valet 2022 – Socialdemokraterna. Partiets profil och väljarsammansättning. Valforskningsprogrammets rapportserie 2025:11. Göteborgs universitet: Statsvetenskapliga institutionen.
- Galston, W. A. (2001). Political Knowledge, Political Engagement, and Civic Education. *Annual Review of Political Science*, 4(1), 217–234. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.4.1.217>
- Gil de Zúñiga, H., & Diehl, T. (2019). News finds me perception and democracy: Effects on political knowledge, political interest, and voting. *New Media & Society*, 21(6), 1253–1271. <https://doi.org/10.1177/1461444818817548>
- Jones, B. D. (1999). BOUNDED RATIONALITY. *Annual Review of Political Science*, 2(1), 297–321. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.2.1.297>
- Kulachai, W., Lerdtomornsakul, U., & Homyamyen, P. (2023). [Rev. of Factors Influencing Voting Decision: A Comprehensive Literature Review]. *Social Sciences (Basel)*, 12(9), 469. <https://doi.org/10.3390/socsci12090469>
- Lupia, A. (1994). Shortcuts versus encyclopedias: Information and voting behavior in California insurance reform elections. *The American Political Science Review*, 88(1), 63. <https://www.proquest.com/scholarly-journals/shortcuts-versus-encyclopedias-information-voting/docview/214431324/se-2>
- Oscarsson, H. (2022). *Konsten att välja parti: en handbok för dig som tänker rösta i nästa val*. Makadam förlag.
- Oscarsson, H., Bäckstedt, F., Cederholm Lager, A., Karlsson, R., & Solevid, M. (2024). *Väljarna och valet 2022*.
- Oscarsson, Henrik, Sören Holmberg & Richard Karlsson (2026) *Swedish Voting Behavior*. Valforskningsprogrammets rapportserie 2026:3. Göteborgs universitet: Statsvetenskapliga institutionen.
- Wessels, B., Rattinger, H., Rossteutscher, S., & Schmitt-Beck, R. (2014). *Voters on the move or on the run?* Oxford University Press.

Appendix

Tabell 9 Skillnader i röstningsskäl bland väljare med olika grad av svårighet att välja parti under 2022 (procent).

		Ett av de absolut viktigaste skälen	Ganska viktigt skäl	Inte särskilt viktigt skäl	Inte alls viktigt skäl	Totalt	Antal svarande
<i>Egenintresse</i>	Lätt partival	23,26	42,65	26,67	7,42	100	1 320
	Svårt partival	14,24	49,58	28,14	8,04	100	597
	Varken lätt eller svårt partival	15,15	48,48	28,48	7,88	100	165
<i>Bra partiledare</i>	Lätt partival	41,44	46,50	10,49	1,56	100	1 344
	Svårt partival	25,88	53,42	17,36	3,34	100	599
	Varken lätt eller svårt partival	28,14	55,69	12,57	3,59	100	167
<i>Anhängare</i>	Lätt partival	16,01	27,52	37,35	19,13	100	1 312
	Svårt partival	3,24	16,55	46,25	33,96	100	586
	Varken lätt eller svårt partival	3,03	21,21	44,85	30,91	100	165
<i>Bra politik</i>	Lätt partival	56,70	37,72	4,24	1,34	100	1 344
	Svårt partival	37,54	52,02	7,91	2,53	100	594
	Varken lätt eller svårt partival	35,50	52,66	10,06	1,78	100	169
<i>Kompetens</i>	Lätt partival	51,43	41,67	5,78	1,13	100	1 332
	Svårt partival	37,27	49,92	9,27	3,54	100	593
	Varken lätt eller svårt partival	34,97	52,76	10,43	1,84	100	163
<i>Vana</i>	Lätt partival	23,68	20,44	30,84	25,04	100	1 326
	Svårt partival	3,57	11,21	29,37	55,86	100	589
	Varken lätt eller svårt partival	8,38	15,57	34,73	41,32	100	167
<i>Bra kandidater</i>	Lätt partival	15,09	26,60	33,08	25,23	100	1 312
	Svårt partival	5,83	21,27	32,42	40,48	100	583
	Varken lätt eller svårt partival	4,32	26,54	31,48	37,65	100	162
<i>Partiet har skött sig bra</i>	Lätt partival	41,52	50,30	6,62	1,56	100	1 344
	Svårt partival	21,51	59,66	13,61	5,21	100	595
	Varken lätt eller svårt partival	21,89	60,95	13,61	3,55	100	169
<i>Bra program för framtiden</i>	Lätt partival	61,60	35,93	1,72	0,75	100	1 336
	Svårt partival	42,50	49,75	5,56	2,19	100	593
	Varken lätt eller svårt partival	28,07	64,33	4,68	2,92	100	171
<i>Önskeregering</i>	Lätt partival	48,48	30,65	13,35	7,51	100	1 318
	Svårt partival	25,94	40,27	21,16	12,63	100	586
	Varken lätt eller svårt partival	19,76	43,11	23,35	13,77	100	167
<i>Stort parti</i>	Lätt partival	32,10	29,61	20,92	17,37	100	1 324
	Svårt partival	13,94	28,57	28,06	29,43	100	581
	Varken lätt eller svårt partival	14,46	31,33	30,12	24,10	100	166
<i>Litet parti</i>	Lätt partival	5,70	7,25	15,89	71,15	100	1 227
	Svårt partival	8,42	12,89	21,13	57,56	100	582
	Varken lätt eller svårt partival	6,10	14,02	20,12	59,76	100	164
<i>Bra valkampanj</i>	Lätt partival	35,51	40,74	17,29	6,46	100	1 301

<i>Samarbetar bra</i>	Svårt partival	12,33	45,72	33,39	8,56	100	584
	Varken lätt eller svårt partival	13,86	47,59	30,12	8,43	100	166
<i>Minskar inflytande</i>	Lätt partival	30,78	48,96	14,81	5,45	100	1 303
	Svårt partival	18,77	53,41	18,94	8,87	100	586
	Varken lätt eller svårt partival	16,17	58,08	15,57	10,18	100	167
<i>Minst dåliga alternativet</i>	Lätt partival	39,97	28,55	15,90	15,59	100	1 296
	Svårt partival	30,76	30,24	23,37	15,64	100	582
	Varken lätt eller svårt partival	23,17	31,10	27,44	18,29	100	164
<i>Minst dåliga alternativet</i>	Lätt partival	14,32	18,50	19,15	48,03	100	1 243
	Svårt partival	29,01	33,62	18,09	19,28	100	586
	Varken lätt eller svårt partival	19,38	32,50	25,62	22,50	100	160

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökning 2022.

Kommentar: Frågan om upplevelse av svårighet att välja parti lyder: "Hur lätt eller svårt var det för dig att välja parti i årets riksdagsval?". Svartalternativen är följande: "Mycket lätt", "Ganska lätt", "Varken lätt eller svårt", "Ganska svårt", "Mycket svårt" och "Jag röstade inte i årets riksdagsval". Kategorin "Lätt partival" inkluderar svartalternativen "Mycket lätt" och "Ganska lätt". Kategorin "Svårt partival" inkluderar svartalternativen "Ganska svårt" och "Mycket svårt". Kategorin "Varken lätt eller svårt" motsvarar det ursprungliga mittenalternativet. Frågan om röstningskäl lyder: "Hur viktiga är följande skäl för ditt val av parti?". Svartalternativen är följande: "Ett av de absolut viktigaste skälen", "Ganska viktigt skäl", "Inte särskilt viktigt skäl" och "Inte alls viktigt skäl". Endast personer som röstade riksdagsvalet ingår i analysen.

Valforskningsprogrammet
Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet
Box 711, SE-405 30 Göteborg

Valforskningsprogrammet finns vid Statsvetenskapliga institutionen i Göteborg. Sedan tidigt 1950-tal ägnar vi oss hängivet åt empiriska studier av opinionsbildning, val och väljarbeteende och av tillståndet och utvecklingen av den svenska representativa demokratin.

Syftet med forskningen är bland annat att förklara varför väljare röstar som de gör och varför val slutar som de gör. Vi spårar och följer trender i svensk valdemokrati och gör jämförelser med utvecklingen i andra länder.

Professor Henrik Ekengren Oscarsson leder Valforskningsprogrammet.

